

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Susanne Rydberg-Lif
Tfn: 08-508 25 911

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2006-06-19

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2006-08-22
DNR 106-0321/2006

Till
Socialtjänstnämnden

Yttrande över ”Spindeln i fritidsnätet - en central uppgift”

Svar på remiss av utredning om fritidsverksamhet för ungdomar med funktionshinder

(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden beslutar att överlämna och åberopa föreliggande tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Utredningen ”Spindel i fritidsnätet- en central uppgift” ger förslag på ”politiskt direktiv” till stadsdelsförvaltningarna, att en samordnarfunktion inrättas samt att stadsledningskontoret får ett särskilt uppdrag. Utredningen föreslår att det i varje stadsdelsförvaltning ska utses en ansvarig kontaktperson för fritidsfrågor gällande barn och ungdomar med funktionshinder där det ingår ett inventering-, samordning- och utvecklingsansvar för fritidsverksamhet-en i den egna stadsdelen. Utredningen föreslår vidare att en samordnarfunktion inrättas på idrottsförvaltningen som ska ha i uppdrag att bland annat samordna stadens insatser kring fritidsfrågor och sammankalla till nätverksträffar. Vidare föreslås att stadsledningskontoret får ett särskilt uppföljningsansvar gällande resurshantering i de olika stadsdels- och fackförvaltningarna och hur målgruppens fritid påverkas av förvaltningarnas bedömningar. Slutligen föreslås ett seminarium om fritidsfrågor under våren 2006.

Förvaltningen instämmer med de i utredningen givna förslagen vilka ger en tydlighet i fritidsverksamhetens olika ansvarsområden. Genom samordning och nätverksträffar så främjas en utveckling av fritidsaktiviteter samt att de verksamheter som finns idag kan nyttjas på ett optimalt sätt. Förslagen ger också en större möjlighet till en likvärdig bedömning vid ansökan om bi-stånd/insats oavsett var i staden man bor.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden överlämnat utredningen "Spindeln i fritidsnätet" för yttrande. Remisstiden går ut den 22 augusti 2006. Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom socialtjänstförvaltningens stab för utredning och projekt. Socialtjänstnämndens handikappråd har behandlat ärendet den 17 augusti 2006.

Bakgrund

Underlag till utredningen är revisionskontorets rapport 2003:11 där det påpekas att ansvars- och rollfördelningen mellan idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna avseende fritidsverksamheten för funktionshindrade är oklar och måste klarläggas. Vidare påpekas att stadsdelsförvaltningarna inte samverkar samt att det saknas politisk styrning i frågan. Kommunfullmäktige gav kommunstyrelsen i SPO del 2, insatser för fördjupad demokrati, i uppdrag att utreda var samordnings- och utvecklingsansvaret för fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionshinder ska ligga, och hur verksamheterna ska bedrivas på bästa sätt.

Ärendet

I genomförandet av utredningen utsågs en referensgrupp med representanter från fyra stadsdelsförvaltningar, fyra fackförvaltningar, funktionshindersombudsmannen och välfärd- och utbildningsavdelningen vid stadsledningskontoret. Synpunkter inhämtades även genom kontakt med tjänstemän vid stadsdels- och fackförvaltningarna samt en del andra externa kontakter som till exempel fristående forskare, fritidsansvariga i andra kommuner och föreningen för fritidstjänstemän, FOMS. Brukarinflytandet över utredningen hanterades i en hearing med representanter från intresseorganisationernas ungdomsavdelningar, studiebesök på fritidsverksamheter samt telefonsamtal med målgruppen. Utredaren deltog också vid två möten med Kommunstyrelsens handikappråd.

Integrering-tillgänglighet

Utredaren anser att dessa områden är viktiga att arbeta med men att det individuella valet av fritidens utformning måste finnas kvar. Sär lösningar i brist på tillgänglighet ska undvikas. I tillgänglighet ingår också möjlighet att ta del av information och att få ett gott bemötande. Det finns en efterfrågan på "prova på"- aktiviteter och informationstillfällen så att den enskilde kan bilda sig en uppfattning om bland annat anpassningsmöjligheter. Det kan finnas behov av både anpassade verksamheter och verksamheter som riktar sig till alla.

Riktade verksamheter

Anhöriga upplever att det kan vara svårt att få hjälp med fritidsfrågor i stadsdelarna när det gäller barn/ungdomar med autism, Asperger och DAMP. Detta gäller också flerfunktionshindrade barn och döva barn som behöver teckentolk, som det ofta är en brist på. Stockholms Dövas Ungdomsråd framhåller betydelsen av egna träffpunkter och teckenspråkiga evenemang. Ett behov av fler öppna verksamheter för funktionshindrade ungdomar på kvällar och helger framkom under hearingen med intresseföreningarnas ungdomsförbund, men det framkom också att många är nöjda med det utbud som redan finns för icke funktionshindrade ungdomar och vill delta i den verksamheten. Äldre ungdomar med funktionshinder, som bor kvar i föräldrahemmet och som inte har skolans fritidsomsorg, har ett sämre utbud med bra fritidsaktiviteter. Riktad fritidsverksamhet kan också beviljas i form av korttidsvistelse.

Behov av samlad information

Det finns ett stort fritidsutbud i staden och i grannkommunerna men det finns ingen samlad information om verksamheterna. Ungdomar och anhöriga får själva leta sig fram i utbudet och kan därför missa ”prova på”-aktiviteter och Öppet hus. Under utredarens hearing med intresseorganisationernas ungdomsförbund underströks behovet av samlad och riktad information. Fackförvaltningarna i staden, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och socialtjänstförvaltningen ger ut information om det egna verksamhetsutbudet.

Samverkan

Kommunförbundet Stockholms läns Hälso och sjukvårdsnämnd antog 2001 en gemensam BUS-policy kring samarbete runt barn och ungdomar med behov av särskilt stöd från landstinget och kommunen. Kompetensfonden har ett pågående projekt kallat BUS-KOMPIS som är en fortsättning på samarbetspolicyn för att skapa kunskapsmässiga förutsättningar för att överenskommelsen ska förverkligas.

Andra kommuners erfarenhet

Flera kommuner har en väl utvecklad samverkan mellan kommun, habilitering och olika aktörer. I Malmö utvecklades samverkansmodellen FRISKUS under åren 1995-1997 och denna modell har nu spritt sig till andra kommuner såsom Göteborg, Haninge och Huddinge. Syftet med modellen är att samverka och att öka fritidsledarens kunskap om funktionshinder och bemötande. I flera kommuner ges en handikapppguide ut som beskriver utbudet av riktade/anpassade verksamheter.

Stockholms stads handikappolitiska inriktning

Utredaren nämner ett antal inriktningsmål i det handikappolitiska programmet som fastslår Stockholms stads handikappolitiska mål och inriktning däribland tillgänglighet, samordning, inventering och kartläggning.

Stadens resurser

Idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och socialtjänstförvaltningen ansvarar för det fritidsutbud som är gemensamt i kommunen. Stadsdelsförvaltningarna har ansvar för fritidsverksamheten för alla barn och ungdomar. Barn och ungdomar med funktionshinder kan ansöka om individuella bistånd och insatser för att kunna delta i fritidsaktiviteter. Stadsdelsförvaltningarnas skiftande organisation gör att ansvaret för fritidsverksamheten för funktionshindrade barn och ungdomar kan ligga på olika avdelningar.

Fackförvaltningarnas ansvar och resurser

Idrottsnämnden har ansvar för att ordna fritidsverksamhet för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder. Idrottsförvaltningen har två handikappkonsulenter som ska främja och utveckla fritidsutbudet för personer som har LSS-insatsen boende med särskild service (gruppboende). Idrottsförvaltningen ger ut en semesterkatalog och en katalog med riktad fritidsverksamhet som gäller under året. Handikappkonsulenter arrangerar kurser för fritidsledare som arbetar i verksamhet riktad till funktionshindrade personer. Idrottsförvaltningen ansvarar för förvaltningen av stadens gemensamma bad- och idrottsanläggningar och ger föreningsbidrag till föreningar som anordnar bland annat dans, ridning och ungdomsklubsverksamhet.

Socialtjänstförvaltningen driver kolloverksamhet för barn/ungdomar upp till 20 år samt för vuxna funktionshindrade som inte bor i gruppboende. Från socialtjänstförvaltningens ledsagarservice kan stadsdelsförvaltningarna köpa ledsagartimmar och förvaltningen driver två korttidshem. Det ena korttidshemmet Navet fungerar också som ett mötescenter dit personer kan komma på oanmälda besök på kvällar och helger.

Kulturförvaltningen ansvarar för stadens kulturverksamhet om det inte tillkommer annan nämnd. Utställningsvärdar, bibliotekspersonal och annan servicepersonal har fått utbildning i bemötande. Förvaltningen driver Kulturskolan som är en verksamhet där bla verksamheter med inriktning mot barn/ungdomar med funktionshinder finns. Alla bibliotek har fokus på tillgänglighet i alla avseenden och kulturförvaltningen ger stöd till studieförbund och olika projekt.

Diskussion och slutsats

I målgruppen finns personer som kan ta del av ordinarie utbud men det finns också de som behöver riktade verksamheter. Det är, enligt utredaren, svårt att utläsa vem som har mest ansvar och för vad genom att läsa i respektive nämnds reglemente. Vidare saknas det överblick och helhetsyn och det är svårt för en enskild tjänsteman att hålla fritidsutbudet aktuellt.

En del stadsdelsnämnder har fattat policybeslut om ett maximerat antal led-sagningstimmar som kan försvåra för den enskilde. En styrning skulle öka en likvärdig hantering oavsett var man bor. Vidare anser utredaren att det behövs en samverkan och nätverk mellan stadsdelsförvaltningarna för att tillgodose efterfrågan av fritidsverksamhet och för att verksamheter med litet underlag ska kunna överleva. I en stor kommun så blir det lätt att olika aktörer gör liknande saker ovetandes om varandra. Utredaren anser att det finns ett par kommuner som är intressanta att studera utifrån samverkansmodeller som de utarbetat. En samordningsfunktion bör placeras på en fackförvaltning och idrottsförvaltningen borde enligt utredaren vara lämplig eftersom de har ansvar för att anordna fritidsverksamhet för målgruppen. Uppföljning och styrning av stadsdels- och fackförvaltningarnas insatser bör enligt utredaren hanteras av stadsledningskontoret. Utredaren föreslår en fortsatt utredning om hur en finansiering av nya verksamheter ska ske. För att skapa ett tillräckligt underlag för verksamheten ska deltagare ha möjlighet att komma från hela staden.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att utredarens förslag på en samordningsfunktion är bra. Det är viktigt att någon har det övergripande ansvaret för kartläggning, information, nätverk och att bevaka vad som sker i andra delar av landet. Detta för att skapa överblick och helhetssyn. Det är också viktigt att bevaka att det finns ett varierat utbud av verksamheter, att det finns möjlighet för den enskilde att delta i det ordinarie utbudet samt att riktade verksamheter kan erbjudas.

Utredarens förslag att varje stadsdelsförvaltning har en kontaktperson utsedd är viktigt för att lättare inventera behov, öka möjligheten för enskilda att delta i verksamheter och att medverka till att en utveckling av verksamheter sker. Med kontaktpersoner i stadsdelsförvaltningarna och en samordnare i staden bör det bli lättare att samverka mellan stadsdelsförvaltningarna och att utnyttja de verksamheter som redan finns på ett så optimalt sätt som möjligt. Det bör också bli lättare att genom inventering upptäcka förändrade behov hos målgruppen som kan leda till att en verksamhet måste ändra sin inriktning för att få ett tillräckligt underlag.

Vid en behovsinventering är det viktigt att tänka ur barnet/ungdomens perspektiv och att frågor om behov och önskemål även ställs direkt till målgruppen. Vid ”prova på”-aktiviteter kan även önskemål och behov framkomma. Förvaltningen anser att utredarens förslag på en samlad fritidsguide för personer med olika funktionshinder ökar möjligheten att hitta till det stora fritidsutbud som finns i Stockholms stad.

I Stockholms stads handikappolitiska program står det i inriktningsmålen att Stockholms nämnder och styrelser ska verka för samordning, inventering, kartläggning, uppföljning och så vidare för att funktionshindrade personer ska kunna vara delaktiga i samhället fullt ut. Vid bedömning av bi-

stånd/insatser för att möjliggöra fritidsaktiviteter anser förvaltningen att det är viktigt att bedömningar av bistånd /insatser är så likvärdiga som möjligt i de olika stadsdelsförvaltningarna så att den enskildes möjlighet till en meningsfull fritid inte ska vara beroende av var i staden man bor .

Bilaga

Utredningen ”Spindel i fritidsnätet – en central uppgift”.